03/06/2024

Патријарх Порфирије: Знамо да смо без Христа слаби, а да са Њим постајемо свемоћни

Беседа Патријарха српског г. Порфирија изговорена на светој Литургију 3. јуна 2024. године у цркви Светих цара Константина и царице Јелене на Вождовцу

Браћо и сестре, радујемо се вишеструко данас, као и сваки пут када идемо у храм Божји, јер још увек не само да се сећамо него и славимо победу Христову над сваким непријатељем Његовим, али – што је за нас важно – и нашим. Славимо победу слободе, славимо победу живота, славимо победу правде, славимо победу радости. Све то славимо славећи Васкрсење Христово, а све то славимо јер смо створени управо то да славимо и да пројављујемо.

Створени смо да живимо, да будемо слободни, да имамо правду, да се радујемо. Створени смо да будемо спасени, а бити спасен јесте све оно што је претходно речено, јер спасен значи бити целовит, бити потпун, не у разломцима, не у деловима, не распарчан, не изнутра у себи, у сукобу сам са собом. То значи у себи немати безброј вектора који ратују један против другог

и који нас спречавају да будемо целовити, јер у себи имамо хаос. Спасење значи заједницу са Христом, јер Христос је пуноћа. Он је и хармонија, Он је и живот, Он је и радост, Он је и правда. Он је пуноћа!

Зато, браћо и сестре, данас сабрани у овом светом храму радујемо се, како рекох, вишеструко. Најпре што је нормално и природно да се радујемо, јер радост је наш животни став и рекао бих, сабирајући. Према искуству наших светих Отаца, један од највећих промашаја нашег живота, а ми бисмо рекли један од највећих грехова хришћана православних, јесте одсуство радости, онда када нисмо радосни, јер како можемо не бити радосни кад Господ је жив и кад је Он корен наш, тачка извора нашег живота, кад је Он онај са којим смо ми једно, причешћујући се Његовим Телом и Његовом Крвљу. Па каква то невоља, какво је то искушење, који је то проблем који може да засени Њега онда када смо ми са Њим и Он са нама?! Није ли то онда заиста пад и пројава наше себичности и егоизма и да превагне наш лични проблем, који није тек тако настао у нашем животу, а засигурно има, ако смо са Христом, исход не само повољан по нас, него и исход који се зове живот, победа, правда и слобода. Дакле, ко смо ми да стављамо себе, свој проблем, своју муку, своје искушење између себе и Христа и између Христа и других? Зато, знајмо да је радост смисао, слобода, пуноћа, лепота, правда, оно што је наше и што смо ми, јер је Христос наш и ми смо Његови.

Данас славимо Светог цара Константина и Свету царицу Јелену и они су управо сведоци те тајне. Они су сведоци истине да онај који кроз Христа уђеу живот и који уђе у вечност кроз Њега – тај се спасава. Они су у Христу препознали Бога, Месију, Спаситеља, препознали су да је Он носилац свих оних лутања и трагања по беспућима историје народа који су живели до Христа, људи који су кроз религију, философију, уметност и науку трагали за истинитим Богом. Није било у то време питања има ли Бога, него је било питање ко је тај Бог и какав је тај Бог. Готово да није било појединца, а камоли народа, који није славио неког бога. Наравно, ако се тражи Бог тамо где га нема, као и када се тражи радост, лепота и утеха тамо где их нема, не може бити ни Бога, ни радости ни утехе, јер Бог је вечан, није од овог света и не може Га човек створити по својој слици и прилици, јер је он (човек) сам створен по слици и прилици Божјој. Човек може само отворити своју душу и своје срце и чинити скромно, колико је до њега, да његова душа, његово срце и његово биће постане сасуд, постане место у којем се Бог пројављује. Међутим, ми управо одсуством радости, а то значи сумњом, неповерењем у Христа, спречавамо Њега, Живог Бога, да се пројави и зрачи у нама, да постане дејство Његово реално, практично, да буде видљиво нама и другима.

Цар Константин је ту истину, ту тајну и чињеницу препознао. Препознао је да је слобода у Христу и зато је пошавши од те чињенице – а оно што је најважније, оно по чему смо веома слични Богу, јесте опет слобода – дао слободу сваком да се слободно определи ко је његов Бог, јер није било питање има ли Бога, као што ни данас није. Знамо да готово да нема човека који у најдубљим својим дамарима, ма колико се опирао благодати Божјој, ма колико се опирао речи Божјој, негде у дубини свог бића поседује скривено знање да Бог јесте и да се Он не може потиснути, а нарочито да ми од Њега не можемо побећи. Отуда су снажни и дејствени ти унутарњи вектори, ти токови који се међусобно боре и сукобљавају и распарчавају човека, чине га потпуно немоћним и слабим пред тајном живота. Дао је слободу Свети цар Константин да свако изабере Бога, а сам је изабрао Христа зато што је знао да крајња слобода није тек да бирамо између два пута, између добра и зла. То јесте први корак палог човека. Он може имати дилему, као што може и свако од нас, да ли ћемо ићи понекад путем крста, путем жртве или путем комфора; да ли ћемо рећи да треба да јуримо срећу која је неухватљива, краткотрајна и пролазна или треба да, независно од тога шта носи са собом пут, идемо путем смисла; да ли ће нам основно питање бити да ли нам је лако и комфорно или да ли нешто има смисла; а ми добро знамо да је Смисао, са великим словом „С”, сам Бог. Да ли ћемо бирати пут и стазу такозваног

уживања и комфора или ћемо бирати пут Христов? Дубинска истинска слобода јесте само, браћо и сестре, слобода у Христу, јесте спасење, јесте слобода која нам доноси целовитост и хармонију ма колико било тешко или у неком тренутку једноставно и лако.

Слобода је када смо слободни од смрти, ђавола и греха, од нагона. Да ли сам слободан ако у мени постоји нагон којим не могу да владам и који не могу да контролошем, било који да је, или, у најмању руку, уколико нисам свесан да је слобода да се определим за вољу Божју, а не за оно што ми каже нагон; тачније, да преусмерим нагон да и он буде благословен, да и он буде усмерен тако да служи нашем спасењу, да и он прославља Бога. Нагони су наравно дар, али су нам дати да их употребљавамо у духу Јеванђеља, да их употребљавамо у складу са циљем због којег смо позвани и због којег смо дошли у свет. Данас ће рећи да човек треба да чини оно што је њему мило, што му је драго, што му срце жели, што му тело жели. То би можда могао да каже светитељ Божји као што је апостол Павле који каже „Не живим више ја, него живи Христос у мени“ (Галатима, 2:20). Да, то јесте тако, али само онда када је наш ум охристовљен, када је наше срце христолико, када је читаво наше биће прожето Христом, зато што ће онда наша слобода бити усмерена као најоштрије оружије и оруђе, као мач против греха, смрти и ђавола. Онда ће наше оруђе бити оруђе љубави, сам Господ Христос, јер ћемо чинити све што чинимо из љубави према Његовој речи и Њему. А када тако чинимо, непогрешиво ћемо чинити и у односу на ближње, односно у односу једни на друге. Ту слободу је дао Свети цар Константин, на ту слободу смо призвани.

Ми знамо да смо слаби и немоћни и када бисмо се сами на себе ослањали да ни један педаљ свом расту не можемо додати, али исто тако, како вели апостол Павле, знамо да смо без Христа слаби и да са Њим постајемо свемоћни. Иако, дакле, слаби, молећи Светог цара Константина и његову мајку Јелену да нас заступају пред Господом, ми се молимо да увек имамо слободу у Христу, да заиста волимо Бога и, како каже светитељ, чинимо шта хоћемо. Воли Бога и чини шта хоћеш – то је слобода! Кад волиш Бога чинићеш само оно што те изграђује, а ништа од оног што те разграђује. Онда ће ти срце бити чисто и онда можеш рећи: Чини шта ти је срцу драго, а не онда када ти је срце као сметлиште свих зала, сваког мрака. Па шта ћемо изнети из таквог срца, из такве душе?!

Молитвама Светог цара Константина и Свете царице Јелене, Господе Исусе Христе, Боже наш, помилуј нас, дај нам мир, радост, љубав и међусобно разумевање како нама тако свој нашој браћи и сестрама где год да живе,

читавом свету! Амин!

spc.rs